

Galeria Sztuki Polskiej XX i XXI wieku w MNK

Andrzej Jajszczyk

W październiku ubiegłego roku, w Muzeum Narodowym w Krakowie, otwarto nową aranżację Galerii Sztuki Polskiej XX i XXI wieku. Wcześniejszą ekspozycję poszerzono o dzieła sztuki najnowszej, zmieniono także nieco układ całości. Oglądałem prace wystawione w Galerii z dużą radością i sentymentem – wiele z nich, na żywo czy też w postaci reprodukcji towarzyszyło mi od wczesnego dzieciństwa.

Andrzej Wróblewski, *Waganowice*, 1953

Możemy zobaczyć nie tylko obrazy, ale także oryginalne kartony do monumentalnych witraży.

Z prac twórców bardziej osadzonych w dwudziestolecie międzywojennym, możemy podziwiać sporo obrazów Stanisława Ignacego Witkiewicza, a także dzieła Leona Chwistka, Jana Cybisa czy Zbigniewa Pronaszki.

Z malarzy tworzących po 1945 roku są oczywiście Andrzej Wróblewski, Jerzy Nowosielski, Maria Jarema, Wojciech Fangor, Kazimierz Mikulski i wielu innych. Z nowszych nabytków jest charakterystyczny obraz Romana Opałki. Z prac Andrzeja Wróblewskiego, poza bardzo znanymi obrazami, takimi jak „Dziecko z zabity matką” czy „Rozstrzelanie poznańskie” można zobaczyć też bardzo kameralny, pokazany powyżej obraz „Waganowice”. Dobrze, że w nowej ekspozycji pozostawiono imponującą instalację Leona Tarasewicza pt. „Environment”.

Z artystów młodszej generacji nie mogło zabraknąć prac Wilhelma Sasnała, Marcina Maciejewskiego, Roberta Kuśmirowskiego czy Piotra Uklańskiego.

Wrażenie robią znakomite, bardzo zróżnicowane stylowo, rzeźby, jak te Konstantego Laszczki,

Józef Pankiewicz, *Dziewczynka w czerwonej sukience*, 1897

Niektóre prace sięgają końca XIX wieku, jak pokazana powyżej „Dziewczynka w czerwonej sukience” Józefa Pankiewicza, czy najstarsza w tej Galerii praca, czyli „Dziewczynka chryzantemami” Olgi Boznańskiej z 1894 roku. Są tu reprezentowane wielkie nazwiska sztuki polskiej końca XIX i początku XX wieku, szczególnie te związane z Krakowem, jak Stanisław Wyspiański, Jan Stanisławski, Olga Boznańska, Jacek Malczewski, Wojciech Weiss, Stanisław Kamocki czy Józef Mehoffer.

Leon Tarasewicz, *Environment*, 2005

Ksawerego Dunikowskiego, Aliny Szapocznikow, Magdaleny Abakanowicz, Marii Pinińskiej-Bereś, Jerzego Beresia czy Władysława Hasiora.

Ważną część ekspozycji zajmuje grafika, w tym prace znanych krakowskich artystów, w tym Jerzego Panka i Ryszarda Otręby. Są też fotografie. Wrażenie robi imponujący (240 x 480 cm) „Motyw ludzki” Zofii Kulik.

Alina Szapocznikow, *Jednonoga*, 1965

Całość nowej ekspozycji zrobiła na mnie bardzo dobre wrażenie. Na zwiedzanie warto zarezerwować sporo czasu, by móc przyjrzeć się, chociaż pobieżnie, ponad pięciuset zgromadzonym w Galerii pracom. Nie mówiąc już o zapoznaniu się z obszernymi opisami.

Przy okazji zwiedzania opisanej Galerii miałem również okazję obejrzeć ciekawą, niestety już kończącą się, wystawę nowojorskiej artystki Ursuli von Rydingsvard. Bardzo podobały mi się jej monumentalne rzeźby z drewna, a także interesujący film dokumentalny na temat jej życia i twórczości.

Wilhelm Sasnal, *Kraul Czarnego*, 2015

W Galerii wystawiono także szkło i ceramikę artystyczną, w tym ciekawe witraże Aliny Kalczyńska-Scheiwiller.

Bardzo podoba mi się pomysł wydzielonych przestrzeni zatytułowanych „Teksty i konteksty”. Zawarto w nich informacje o artystach oraz o tle kulturowym, społecznym i politycznym okresów, w których tworzyli. Przestrzenie te, wraz ze ścieżką przeznaczoną dla dzieci „Odkrywaj, patrz, doświadczaj”, mają wielką wartość edukacyjną. Znalaziono też miejsce dla pokazów filmów animowanych i eksperymentalnych.

Alina Kalczyńska-Scheiwiller, *W hołdzie dla Ezry Pounda*, 1991